

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATERICA DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA din 23 ianuarie 2006



COLEGIUL DIRECTOR

1. ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte
2. GERGELY DEZIDERIU – Membru
3. IONIȚĂ GHEORGHE – Membru
4. MACOVEANU CORINA NICOLETA – Membru
5. ROȘU MĂDĂLINA RALUCA – Membru
6. TRUINEA PAULA ROXANA – Membru
7. VASILE ANA MONICA – Membru

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, întrunit în data de 23.01.2006, a dezbătut autosesizarea constituită în dosarul nr.1A/2006, înregistrată sub numărul 0025/04.01.2006, referitoare la articolul „Discriminator Doi”, publicat în ziarul *Gardianul* din data de 04.01.2006, având ca obiect acordarea unor prime pentru magistrații cu vechime cuprinsă între 0-3 ani.

În fapt, în ziarul *Gardianul* din data de 04.01.2006, a fost publicat articolul „Discriminator Doi”, în conținutul căruia este prezentat și comentat ordinul ministrului justiției, doamna Monica Macovei, de acordare a unor stimulente financiare. Articolul face referire la faptul că, urmare a aplicării respectivului ordin, au beneficiat de stimulentele financiare doar judecătorii cu maxim 3 ani vechime. Așa cum rezultă din articol, magistrații chestionați în cauză au opinat că măsura respectivă are caracter discriminator.

Ulterior datei publicării respectivului articol au fost primite două memorii, de la un număr de 99 magistrați, grefieri, arhivari, agenți procedurali și aprozi, din diferite instanțe ale județelor Mureș și Olt, care au sesizat Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării asupra caracterului discriminator al deciziei Ministrului Justiției. Magistrații instanțelor din județul Mureș au solicitat Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, să-și exercite atribuțiile de mediere în raport cu Ministerul Justiției. Cele două memorii au fost conexe la dosarul 1A/2006.

Colegiul Director a solicitat prin adresa înregistrată cu nr. 0026/04.01.2006 un punct de vedere de la Ministerul Justiției.

Ministerul Justiției, prin răspunsuri prompte, a precizat următoarele:

- prin Ordinul ministrului justiției nr. 1921/C/2005 a fost aprobat un fond de stimulente financiare pentru personalul din sistemul justiției. Fondul a fost defalcat pentru personalul propriu al Ministerului Justiției, pentru personalul Centrului Medical și Tratament Ambulatoriu și pentru personalul instanțelor judecătorești;
- pentru personalul instanțelor judecătorești au fost precizate și categoriile de personal ce urmează a fi stimulate cu sume din acel fond;

- pentru categoria judecători a fost impusă cerința vechimii în funcția de judecător cuprinsă între 0 și 3 ani;

- personalul care nu a putut fi stimulat financiar în această etapă va fi avut în vedere, în viitor, pe baza criteriului prioritar de acordare a stimulentei, calitatea activității desfășurate;

- ordinul în cauză nu are caracter discriminator. Motivarea acestui caracter este dată de faptul că stimulentele financiare nu reprezintă un drept, așa cum se precizează în definiția legală a discriminării, iar absența dreptului, în a cărui exercitare ar putea fi discriminat individul, atrage inexistența diferențierii prohibitive

- Acordarea stimulentei depinde de o multitudine de factori, care conferă un caracter incert și imposibil de prevăzut: existența însăși a unei sume, obiectivele urmărite de Ministerul Justiției, numărul personalului, calitatea activității desfășurate de acesta, criterii de performanță apreciate ca prioritare

- În susținere este invocată jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Prin adresa înregistrată cu nr. 0183/16.01.2006, Colegiul Director a solicitat Ministerului Justiției copia notei de informare despre care s-a făcut vorbire în subsolul Anexei Tabelului cu repartizarea fondului de stimulente pe ordonatori, inclusiv contribuția de 7%. De asemenea, pornind de la competențele legale ale CNCD și de la solicitarea expresă a unor magistrați (petiție nr. 0126/10.01.2006), s-a solicitat Ministerului Justiției să precizeze dacă acceptă rolul de mediator al CNCD și eventual să desemneze persoana/persoanele care să-l reprezinte.

Prin adresa nr. 0265/18.01.2006, Ministerul Justiției a comunicat CNCD că este de acord cu propunerea de mediere și a desemnat reprezentanții.

În ședința din data de 23 ianuarie 2006, dosarul a fost supus dezbaterii și s-a analizat conținutul acestuia, stabilindu-se competența de soluționare a Colegiului Director al CNCD privind aspectele reținute din autosesizare și din memoriile primite.

Colegiul Director a reținut următoarele:

- prin Ordinul ministrului justiției nr. 1921/C/2005 au fost acordate stimulente financiare și judecătorilor, din cadrul judecătoriilor, care au o vechime cuprinsă între 0 și 3 ani, în sumă de 1.700 RON;

- impunerea vechimii (între 0 și 3 ani) în funcția de judecător, la acordarea stimulentei financiare, a avut ca efect împărțirea categoriei socio-profesionale a judecătorilor în două subcategorii, funcție de vechimea în muncă: cea a judecătorilor cu vechime între 0-3 ani și cea a judecătorilor cu o vechime de peste 3 ani;

- fundamentarea măsurii de acordare a stimulentei financiare a fost bazată pe prevederile art. 4 din Normele Interne privind repartizarea fondului constituit potrivit art. 25 din Legea nr. 146/1997, aprobate prin Ordinul nr. 2404/C/2004, respectiv „principalele criterii de repartizare individuală a stimulentei sunt: rezultatele meritorii obținute în activitate; respectarea îndatoririlor prevăzute de lege; calificative anuale de foarte bine sau bine; complexitatea sarcinilor de serviciu potrivit fișei pos-

tului și modul de realizare a acestora; celeritatea în îndeplinirea sarcinilor de serviciu; lipsa sancțiunilor disciplinare”;

- ministrul justiției poate acorda, prin ordin, stimulente nominale pentru personalul care participă la activități științifice, organizarea unor evenimente speciale, participarea la elaborarea codurilor sau a altor acte normative complexe au caracter deosebit.

Deși textul art. 4 alin. (1) din Normele Interne privind repartizarea fondului constituit potrivit art. 25 din Legea nr. 146/1997, aprobate prin Ordinul nr. 2404/C/2004 nu prevede în mod limitativ criteriile ce stau la baza acordării stimulentei, enumerarea lor indică în esență o evaluare a activității și performanței judecătorului, iar pentru acordarea acestor stimulente, ordonatorul principal de credite trebuie să țină în mod obligatoriu cont de aceste criterii, la care mai poate adăuga motivat, în legătură strictă cu aceste criterii, și altele. Vechimea în magistratură nu constituie un criteriu prevăzut de art. 4 alin. (1) din Normele mai sus menționate.

Raportându-ne la Ordinul ministrului justiției nr. 1921/C/15.12.2005, Colegiul reține că potrivit art. 2 „stimulentele se acordă cu ocazia sărbătorilor de iarnă, reglementate legal, pentru salariații ministerului, personalul care își desfășoară activitatea în aparatul propriu al acestuia, precum și unor categorii din cadrul instanțelor potrivit art. 4 alin. (1) și (3) din Normele interne. Deși Normele interne prevăd în art. 4 alin. (1) criteriile sus-menționate de acordare a stimulentei, iar Ordinul ministrului justiției face trimitere la aceste norme, art. 2 din Ordinul 1921/C/15.12.2005 nu motivează introducerea criteriului de vechime. De altfel, nici Nota de informare a Direcției Financiar Contabilitate din cadrul Ministerului Justiției nu motivează introducerea acestui criteriu.

Acordarea acestor stimulente este motivată doar de ocazia sărbătorilor de iarnă.

În drept, art. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, prevede:

„(1) Prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infecția HIV ori apartenență la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

(2) Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, *criteriile* sau practicile *aparent neutre* care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare”.

Articolul 6 prevede „discriminarea unei persoane pentru motivul că aparține unei anumite rase, naționalități, etniei, religii, *categorii sociale* sau unei categorii defavorizate, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a acesteia, *într-un raport de muncă* și protecție socială, cu excepția cazurilor prevăzute de lege, manifestată în următoarele domenii:

- a) încheierea, suspendarea, modificarea sau încetarea raportului de muncă;
- b) stabilirea și modificarea atribuțiilor de serviciu, locului de muncă sau a salariului;
- c) acordarea altor drepturi sociale decât cele reprezentând salariul;
- d) formarea, perfecționarea, reconversia și promovarea profesională;
- e) aplicarea măsurilor disciplinare;
- f) dreptul de aderare la sindicat și accesul la facilitățile acordate de acesta;
- g) orice alte condiții de prestare a muncii, potrivit legislației în vigoare.

Articolul 8 prevede „discriminarea angajaților de către angajatori, *în raport cu prestațiile sociale acordate*, din cauza apartenenței angajaților la o anumită rasă, naționalitate, origine etnică, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori pe baza vârstei, sexului, orientării sexuale sau convingerilor promovate de ei”

Articolul 19 prevede că „orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

Raportându-se efectele Ordinului de acordare a stimulentei financiare la definiția discriminării se constată preferința unei categorii socio-profesionale (cea a judecătorilor cu vechime între 0 și 3 ani) în acordarea stimulentei. Această preferință a condus la excluderea altei categorii (cea cu vechime de peste 3 ani) de la primirea stimulentei financiare.

Acest tratament a fost de natură a aduce atingere folosinței drepturilor economice ale judecătorilor cu vechime în muncă mai mare de 3 ani, recunoscute prin art. 6 lit. c) acordarea altor drepturi sociale decât cele reprezentând salariul.

Motivarea personalului, conform teoriei managementului resurselor umane, presupune utilizarea pârghiilor aflate la îndemână pentru stimularea angajaților în vederea obținerii unor performanțe. Una dintre pârghiile o reprezintă stimulentele financiare, care poate îmbrăca diferite forme.

Articolul 74 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorului și procurorului prevede că „pentru activitatea desfășurată, judecătorii și procurorii au dreptul la o remunerație stabilită în raport cu nivelul instanței sau al Parchetului, cu funcția deținută, cu vechimea în magistratură și cu alte criterii prevăzute de lege”. În sintagma generală de „remunerație”, folosită de legiuitor, se poate reține că intră și stimulentele, ca remunerație specială, altele decât drepturile speciale.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002 cu modificările și completările ulterioare, privind salarizarea și alte drepturi ale magistraților se referă într-un capitol distinct la „alte drepturi ale magistraților”. Colegiul Director reține că art. 21 prevede „pentru activitatea desfășurată, magistrații și personalul de specialitate, salariați potrivit prezentei ordonanțe de urgență, beneficiază de un premiu anual”. La alin. (3) se prevede că „Premiile anuale pot fi reduse sau nu se acordă în cazul persoanelor care în cursul anului au desfășurat activități profesionale nesatisfăcătoare ori au săvârșit abateri pentru care au fost sancționate disciplinar. Aceste drepturi nu se

acorda în cazul persoanelor care au fost suspendate sau înlăturate din funcție pentru fapte imputabile lor”.

Colegiul Director reține prevederile art. 21 alin. (3) cu privire la criteriile obiective în funcție de care se analizează acordarea de premii magistraților. Aceste criterii au fost preluate și în cuprinsul Ordinului ministrului justiției nr. 2404/C din 23.08.2004, precum și în Nota de informare a Direcției Financiar Contabilitate a ministerului justiției (anexate la dosar).

Față de aceste criterii obiective de evaluare, Colegiul Director reține că în cazul judecătorilor criteriul de acordare a stimulentului a fost vechimea în funcție, cuprinsă între 0-3 ani, deși criteriul vechimii nu este prevăzut în niciunul dintre actele ce stau la baza acordării de stimulente salariale pentru magistrați.

În acordarea stimulentului pentru judecători nu au fost luate în considerare criteriile prevăzute în art. 21 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 177/2002 și nici celelalte criterii prevăzute în art. 4 din Ordinului ministrului justiției nr. 2404/C din 23.08.2004.

Conform Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, art. 1 alin. (2) prevede că principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate, în special, în exercitarea următoarelor drepturi:

e) drepturile economice, sociale și culturale, în special

(i) dreptul la muncă, la libera alegere a ocupației, la condiții de muncă echitabile și satisfăcătoare, la protecția împotriva șomajului, la un salariu egal pentru muncă egală, la o remunerație echitabilă și satisfăcătoare”.

De asemenea, art. 2 alin. (1) prevede că „prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectarea HIV ori apartenență la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Coroborând prevederile art. 2 alin. (1) și art. 2 alin. (2) cu art. 6 lit. c) și art. 8, Colegiul reține faptul că legislația în domeniul antidiscriminării interzice discriminarea în acordarea altor drepturi sociale decât cele reprezentând salariul, precum și în raport cu prestațiile sociale acordate angajaților de către angajator. În acest sens, raportându-ne la dispozițiile din art. 21 și 22 ale Ordonanței Guvernului nr. 177/2002 cu modificările și completările ulterioare, și dispozițiile art. 2 alin. (1), art. 6 lit. c) și art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, Colegiul reține că stimulentele acordate de către ministerul justiției trebuie să aibă în vedere respectarea principiului egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării.

Astfel, cum statuează și Curtea Constituțională a României, „principiile nediscriminării sunt cele cuprinse în art. 4 alin. (2) din Constituție, însă acestea pot fi extinse potrivit prevederilor art. 20 din Constituție, care permit corelarea dispozițiilor constituționale cu tratatele și pactele internaționale la care România este parte. Aceste

principii sunt extinse prin art. 7 din Declarația universală a drepturilor omului, art. 26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat de România prin Decretul nr. 212/1974, publicat în Buletinul Oficial nr. 146 din 20 noiembrie 1974 și prin art. 2 alin. (2) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale ratificat de România prin același decret și publicat în Buletinul Oficial cu același număr și din aceeași dată”¹.

„Prevederile art. 16 alin. (1) din Constituție se corelează și se interpretează în raport cu prevederile cuprinse în instrumentele juridice internaționale în domeniul drepturilor omului. În acest fel sunt aplicabile dispozițiile art. 26 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice potrivit cărora: „*Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la o ocrotire egală din partea legii. În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare*”².

Având în vedere răspunsul Ministerului Justiției nr. 683/SGA/05.01.2005, potrivit căruia nu suntem în prezența unei discriminări întrucât nu putem vorbi de un drept de a fi premiat, invocându-se jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, prin care se precizează că art. 14 al Convenției nu are o existență independentă, el fiind indisolubil legat de exercitarea drepturilor și libertăților garantate de Convenție și de protocoalele la aceasta, Colegiul Director reține următoarele: în data 26 iunie 2000, Comitetul de miniștri al Consiliului Europei a adoptat Protocolul nr. 12 la Convenție privitor la interdicția generală a oricărei forme de discriminare. Potrivit art. 1 al acestui Protocol, exercitarea oricărui drept prevăzut de legea națională a unui stat contractant este asigurată fără nicio discriminare întemeiată în special pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine socială sau națională, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație și că nimeni nu poate face obiectul unei discriminări din partea unei autorități publice dacă aceasta ar fi întemeiată pe unul dintre motivele arătate mai sus.

Prin ratificarea Protocolului nr. 12 de către Armenia, la 17 decembrie 2004, numărul de 10 state care să-l ratifice a fost atins, astfel că intrarea lui în vigoare a avut loc la 1 aprilie 2005 (art. 5 din Protocol). În acest sens, dreptul la un tratament egal (interzicerea discriminării) a devenit un drept cu existență independentă legat de exercitarea oricăror drepturi recunoscute de lege. În această ordine de idei, Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare prevede că exercitarea oricărui drept recunoscut de lege este asigurată fără nici o discriminare. Prevederile ordonanței mai sus menționate sunt aplicabile de la data intrării ei în vigoare (noiembrie 2000).

Având în vedere prevederile legale în vigoare, Colegiul Director reține că acordarea stimulentei salariale pentru judecători potrivit criteriului de vechime (0-3 ani) reprezintă o discriminare indirectă potrivit art. 2 alin. (2) din Ordonanța Guver-

¹ Decizia nr. 54/2000 (Monitorul Oficial nr. 310 din 5 iulie 2000), DH 2000, p. 511.

² Decizia nr. 183/1999 (Monitorul Oficial nr. 64 din 14 februarie 2000), DH 2000, p. 157.

nului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare. Criteriul vechimii de 0-3 ani reprezintă un criteriu aparent neutru ce dezavantajează judecătorii cu o vechime mai mare de 3 ani ce îndeplinesc criteriile obiective prevăzute de lege pentru a beneficia de acordarea de stimulente salariale.

În același sens, Colegiul Director reține că acordarea de stimulente salariale magistraților reprezintă un scop legitim, dar impunerea criteriului de vechime de 0-3 ani nu reprezintă o metodă adecvată și necesară pentru atingerea acestui scop.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, al art. 2 alin. (1) lit. g), art. 3 alin. (2), art. 5 alin. (8) și art. 7 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, în temeiul art. 2 alin. (1) și art. 6 lit. d) din O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi, a membrilor prezenți

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele prezentate constituie acte de discriminare conform art. 2 alin. (1) și (2), art. 6 lit. c), art. 8 alin. (3), art. 19 alin. (4) din Ordonanța de Guvern nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare.

2. Eliminarea discriminării se realizează prin mediere.

3. Se va răspunde petenților în sensul celor hotărâte, potrivit art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind soluționarea petițiilor, aprobată și modificată prin Legea nr. 233/2002.

4. O copie a hotărârii se va comunica Ministerului Justiției.

Prezentul act poate fi contestat în termen de 30 de zile de la data comunicării potrivit procedurii prealabile, conform art. 7 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Data redactării hotărârii: 24.01.2006

COLEGIUL DIRECTOR

1. ASZTALOS CSABA FERENC
2. GERGELY DEZIDERIU
3. IONIȚĂ GHEORGHE
4. MACOVEANU CORINA NICOLETA
5. ROSU MĂDĂLINA RALUCA
6. TRUINEA PAULA ROXANA
7. VASILE ANA MONICA